

iTeach: Experiențe didactice

ISSN 2247 – 966X

Nr. 170 / octombrie 2025

170

Oglinda lecțiilor: cum viața mea personală modelează motivația elevilor
| **Anamaria Țeoanu**

Construirea unor lecții de succes folosind ponderea activării
| **Claudia Stan**

Evaluarea prin storytelling: o paradigmă narativă a învățării autentice
| **Claudia Toma**

Inteligența artificială – pro sau contra cadrelor didactice?
| **Anca Simina Bărcuteanu**

Rolul instrumentelor digitale în stimularea lecturii operelor literare la liceu
| **Gabriela Popa**

Micii exploratori digitali. Echilibrul dintre beneficii și pericole
| **Tudor Daniel Pavelea**

Cetățenia digitală ilustrată prin proiecte Erasmus+ și eTwinning
| **Monica-Petruța Arotăriței**

Mobilitățile Erasmus+, oportunități de dezvoltare pentru elevii cu nevoi speciale într-un cadru educațional incluziv internațional
| **Valentina Mănescu**

Modalități de atenuare a dificultăților de acomodare școlară prin management didactic optim. Exemple de bune practici
| **Diana Bara**

Istoria care prinde viață. Experiențe didactice între trecut și prezent
| **Raluca Otilia Năsui**

Educația prin tradiție – exemplu de bună practică
| **Alina Ignătescu**

Importanța cunoașterii particularităților de dezvoltare ale copilului de vârstă preșcolară
| **Petrina Cati Panaitiu**

Profesorul, facilitator al învățării în contextul educației moderne
| **Viorica Stănescu**

Editor: Institutul pentru Educație

Online: www.iteach.ro/experientededactice

Partener: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Partener: Institutul de Științe ale Educației

Revista “iTeach: Experiențe didactice” aduce în prim plan experiența și expertiza cadrelor didactice.

Apare lunar, din septembrie 2011.

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

Cod de identificare ISSN / înregistrarea Bibliotecii Naționale a României:
iTeach: Experiențe didactice (online) = ISSN 2247 – 966X
ISSN – L = 2247 – 966X

EDITOR: **Institutul pentru Educație**

www.iEdu.ro | 0722.458.000 | office@iEdu.ro | echipa@iTeach.ro

REDACȚIA:

Str. Dr. Louis Pasteur 54
București 050536

COLECTIV DE REDACȚIE

conf.univ.dr. Olimpius ISTRATE (Universitatea din București, Departamentul pentru
Formarea Profesorilor)
Doru ȘTEFĂNESCU (fundația
Institutul pentru Educație)
lect.univ.dr. Oana GHEORGHE (Universitatea Națională de Arte București, Departamentul
pentru Pregătirea Personalului Didactic)
conf.univ.dr. Simona VELEA (Școala Națională de Studii Politice și Administrative,
Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic)
conf.univ.dr. Simona GĂBUREANU (Universitatea Politehnica București, Catedra pentru
Pregătirea Personalului Didactic)
drd. Alexandra ARAMĂ (Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație)

PAGINA REVISTEI:

iTeach.ro/ExperienteDidactice

Oglinda lecțiilor: cum viața mea personală modelează motivația elevilor

De **Anamaria Teoanu**, 2 octombrie 2025

Liceul Tehnologic Al. Vlahuță, Șendriceni (Botoșani)

Sunt profesor titular pe catedra de limba și literatura română la un liceu tehnologic din mediul rural de mulți ani, ceea ce mă face să simt uneori că pierd din entuziasmul și motivația primilor ani la catedră. Întrebarea care mă preocupă este cum pot face în așa fel încât să mențin un nivel ridicat al interesului elevilor pentru disciplina limba și literatura română și o atitudine entuziastă din partea mea ca profesor la catedră.

Lucrul într-un liceu tehnologic m-a învățat că menținerea motivației elevilor nu este niciodată un proces simplu. În fiecare zi, mă confrunt cu provocări reale: elevi care par dezinteresați, absenteism frecvent sau lipsa implicării părinților în parcursul educațional al copiilor lor. Aceste aspecte transformă actul de predare într-un adevărat exercițiu de creativitate și răbdare, dar, în același timp, fac succesul cu atât mai satisfăcător.

Am descoperit, pe parcursul experienței mele, că principiile pedagogiei cum ar fi autonomia, relevanța și implicarea activă a elevului — sunt extrem de valoroase chiar și într-un context dificil. Oferind elevilor posibilitatea de a-și alege teme sau proiecte și conectând lecțiile la situații practice din viața lor, am observat că mulți dintre ei încep să se implice mai mult. Chiar și un elev care, inițial, părea dezinteresat, poate răspunde pozitiv dacă simte că munca lui contează și are un scop concret.

Climatul pozitiv și relația de încredere sunt, de asemenea, esențiale. Într-o clasă unde greșelile sunt tratate ca oportunități de învățare și nu ca eșecuri, elevii se simt mai liberi să pună întrebări și să experimenteze. În acest context, rolul profesorului nu este doar de a transmite cunoștințe, ci de a inspira și de a susține elevii, chiar și atunci când părinții nu se implică. Faptul că văd rezultate mici, dar constante, din implicarea lor, mă motivează și pe mine să continui să caut soluții creative pentru fiecare elev.

Îmi doresc să fiu pentru elevii mei așa cum mi-aș fi dorit să fie profesorii mei: un ghid, un model și o sursă de inspirație, care îi provoacă și îi susține în egală măsură. Această dorință de a oferi copiilor mei — sau elevilor mei — ceea ce eu am simțit că a lipsit uneori în propria mea experiență de elev, m-a motivat să găsesc mereu metode noi, relevante și interactive pentru a menține lecțiile vii și interesante.

Creativitatea, răbdarea și micile victorii au fost aliații mei în acest proces. Fiecare proiect finalizat, fiecare elev care se implică chiar și puțin, fiecare moment de curiozitate trezit reprezintă confirmarea că abordarea mea funcționează. Relația de respect și

încredere cu elevii, în care greșelile nu sunt eșecuri, ci oportunități, mă ajută să rămân proaspătă și motivată în fiecare zi.

Astfel, entuziasmul meu nu este doar un instrument pedagogic, ci și un ideal personal: să fiu profesorul pe care mi l-aș fi dorit și eu, și pe care doresc să-l fiu pentru fiecare elev care trece prin clasa mea. Prin această abordare, lecțiile devin mai mult decât o obligație — devin un loc în care curiozitatea și dorința de a învăța pot înflori, chiar și în cele mai dificile condiții.

Experiențele și valorile din viața mea personală au un impact direct asupra felului în care predau și mă raportez la elevi. În primul rând, empatia și răbdarea pe care le-am cultivat în relațiile cu familia și prietenii mă ajută să înțeleg mai bine nevoile și emoțiile elevilor. Fiecare copil vine cu propriile provocări, iar capacitatea de a asculta fără a judeca și de a oferi sprijin sincer mă face să construiesc relații autentice și de încredere.

De asemenea, curiozitatea și dorința mea de a învăța constant, dezvoltate prin hobby-uri, lecturi sau experiențe de viață, se reflectă în modul în care predau. Elevii simt atunci că învățarea nu este doar o obligație, ci un proces captivant și continuu. Această atitudine îi inspiră să fie la rândul lor curioși și implicați.

Experiențele personale m-au învățat și reziliența. Gestionarea dificultăților din viața mea, precum provocările profesionale, situațiile imprevizibile sau responsabilitățile multiple, m-a ajutat să fac față stresului din clasă și să rămân calmă și creativă atunci când apar probleme precum absenteismul sau lipsa motivației elevilor.

Nu în ultimul rând, valorile pe care le cultiv în viața personală — respectul, onestitatea și responsabilitatea — se reflectă în modul în care construiesc disciplina și climatul clasei. Elevii nu învață doar materie, ci și modul în care relaționăm unii cu alții, iar un profesor care trăiește după aceste principii oferă un exemplu viu de integritate și respect.

Astfel, viața personală nu este separată de cea profesională. Experiențele, valorile și calitățile pe care le dezvolt în fiecare zi îmi permit să fiu un profesor mai empatic, mai răbdător și mai inspirat, capabil să transforme provocările din clasă în oportunități de creștere pentru fiecare elev.

Bibliografie

1. Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). Self-Determination Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development, and Well-Being. *American Psychologist*, 55(1), 68-78.

- Teorie despre motivația intrinsecă și rolul autonomiei, utilă pentru înțelegerea motivării elevilor.

2. Schunk, D. H., Pintrich, P. R., & Meece, J. L. (2014). *Motivation in Education: Theory, Research, and Applications*. Pearson.

- O resursă comprehensivă despre diferite teorii ale motivației și strategii de aplicare în școli.

Construirea unor lecții de succes folosind ponderea activării

De **Claudia Stan**, 3 octombrie 2025

Colegiul Economic Ion Ghica, Bacău (Bacău)

Construirea unei lecții de succes presupune nu doar stabilirea unor obiective concrete, măsurabile sau urmărirea celor trei mari etape în realizarea demersului didactic (Evocarea, Realizarea sensului, Reflecția), ci și crearea unui climat favorabil pentru dezvoltarea gândirii critice și a creativității prin captarea și menținerea atenției elevilor, prin stimularea ascultării active și implicarea constantă, pertinentă, a fiecărui elev în procesul educativ.

Studiile recente confirmă faptul că ponderea activării (procesul prin care profesorul se asigură că există un efort mental constant, permanent în clasă) devine un element fundamental al unei lecții de succes: „discuțiile bine executate și strategice reprezintă o parte esențială a unei clase cu un nivel înalt de pondere a activării” (Doug Lemov, „Cum să predai ca un campion 2.0”, p. 301).

Discuțiile demarate la nivelul colectivului, încă din primele momente ale orei, au rolul „de a dezvolta, rafina sau contextualiza o idee sau un set de idei” (idem, p. 303). Cu cât participarea elevilor la discuții este solicitată din primele clipe ale demersului didactic, cu atât cresc șansele ca ei să se implice activ până la finalul procesului instructiv-educativ. Captarea atenției trebuie realizată în manieră atractivă și participativă și nu se limitează doar la primele minute ale orei; ea trebuie menținută pe tot parcursul demersului didactic prin metode și strategii variate.

Ponderea activării poate fi realizată (și) prin exerciții simple de *storytelling*. Poveștile moralizatoare devin un pretext excelent pentru discuții aprofundate ulterior, pentru exercițiile de asocieri intertextuale sau ca preambul în ghidarea comprehensiunii unor texte mai ample (basme, nuvele, romane).

Spre exemplu, pretextul unor discuții aprofundate la clasa a IX-a sau a X-a poate fi reprezentat de un exercițiu de *storytelling* având ca suport „*Povestea supei de pietre*”; acest exercițiu îmbină metoda predicțiilor cu lectura expresivă și ascultarea activă, dar și cu alte metode moderne de comprehensiune a textului.

Povestea poate fi găsită în mai multe variante, inclusiv la adresa: ziarullumina.ro/educatie-si-cultura/pagina-copiilor/povestea-supei-f-acute-dintr-o-piatra-15128.html

Pentru început, elevii sunt rugați să explice titlul – „*Povestea supei de pietre*”. Ce anticipează titlul? și apoi li se solicită să asculte povestea citită expresiv de profesor.

[Lectura expresivă a primului fragment]:

Odată, un călător obosit și sărac ajunsese într-un sat. El nu avea mâncare, nici bani și nu mâncase de câteva zile. Singurul lucru pe care îl avea era o oală de gătit pe care o folosea în puținele ocazii când avea ce găti.

Dar omul nu se descurajă. Făcu un foc mic, puse oala pe foc și turnă în ea apă. Câțiva săteni îl întrebară ce face. El le răspunse că face o supă de piatră după o rețetă veche, dar foarte bună, primită de la strămoșii lui. Apoi scoase din buzunar o piatră netedă și rotundă și o puse în oală.

[Etapa predicțiilor. Elevilor li se cere să își imagineze ce se întâmplă în continuare, să propună alte elemente de conținut narativ.]

[Lectura expresivă a celui de-al doilea fragment]:

În timpul în care supa fierbea, călătorul le spuse sătenilor povești minunate și lucruri pe care le văzuse în călătoriile lui. Gustă supa și zise că ar merge puțină sare. Plin de curiozitate, un sătean se duse în casă și se întoarse cu sare pentru supă.

Între timp, văzând un călător pe meleagurile lor, se mai opriră și alți săteni pentru a mai asculta ce se întâmplă prin alte locuri.

Omul le povesti cu bucurie și spuse apoi că supa ar fi delicioasă dacă ar mai pune și niște morcovi sau ceapă. Un alt sătean se gândi că ar putea aduce el niște morcovi din pivnița lui.

Și astfel, călătorul povesti mai departe, spunând din când în când că niște țelină, pătrunjel, cartofi și câteva mirodenii ar face supa și mai delicioasă. Rând pe rând, țărani au început să aducă fiecare ce mai avea prin casă: câteva fire de verdeață, bucăți de rădăcinoase, cartofi rotunzi și apetisanti, precum și câteva plante aromatice.

[Realizarea unor predicții cu privire la finalul poveștii]

În cele din urmă, supa fu gata și toată lumea se bucură de masa gustoasă pregătită împreună, pornind doar de la o piatră.

[Înțelegerea textului – elevii sunt solicitați să explice morala textului.]

Așa și noi, să contribuim după puterile noastre acolo unde putem, pentru că ceea ce obținem la final este rezultatul tuturor gesturilor, faptelor și rugăciunilor.

După lectura expresivă și realizarea predicțiilor, discuția va fi structurată de profesor în scopul comprehensiunii textului, urmărindu-se și dezvoltarea gândirii critice prin întrebări ierarhizate și prin realizarea unor conexiuni (sugestive în acest sens fiind ideile doamnelor prof. Florentina Sâmhăian și Sofia Dobra din cadru webinarului Artklett „Orele de limba română – o șansă pentru dezvoltarea gândirii critice și a creativității” susținut online pe data de 2 septembrie 2025).

De exemplu, profesorul poate face apel la întrebări ierarhizate factuale (construite sub forma Exploziei stelare):

1. Cine sunt personajele?
2. Unde ajunge călătorul?
3. Ce obiecte aduce cu el?
4. De ce are nevoie călătorul inițial pentru a pregăti supa?
5. Cum contribuie sătenii la prepararea supei?

sau la întrebări ierarhizate conceptuale:

1. Ce semnificație are piatra netedă și rotundă?
2. Ce strategie adoptă călătorul pentru a-i convinge pe săteni?
3. Care este morala poveștii și cum poate fi asociată cu experiența personală?

De asemenea, profesorul ghidează discuția printr-o serie de întrebări de controversă:

1. Oare intențiile ar trebui să conteze mai mult decât rezultatele?

2. Credeți că a împărți este cheia fericirii?
3. Este realist sau utopic să încerci să rezolvi probleme mari cu gesturi individuale mărunte?
4. Empatia este o caracteristică importantă a individului și/sau a comunității?
5. Poate fi considerată acțiunea călătorului o inițiativă de manipulare a membrilor comunității?
6. Credeți că metafora supei de pietre poate fi echivalată cu ideea rolului colaborării într-un colectiv/comunitate?

Realizarea de conexiuni (text-text sau text-realitate) reprezintă următorul pas în acest exercițiu de *storytelling*. Exemple de sarcini propuse elevilor pe baza textului lecturat:

1. Comparați atitudinea călătorului cu cea a unui alt personaj dintr-un text citit sau studiat la clasă.
2. Analizați rezultatul implicării membrilor comunității într-o activitate comună.
3. Prezentați un caz în care gesturile individuale pot duce la modificări globale și formulați un punct de vedere argumentat.
4. Căutați în media exemple de persoane sau organizații care încearcă să rezolve probleme mari prin gesturi mici.

Încurajarea elevilor în scopul implicării în discuții pe baza poveștilor, exprimarea emoțiilor pe parcursul lecturii, stimularea generării unor idei noi, crearea unor conexiuni intertextuale duc la construirea unui grup de lucru funcțional, la amplificarea încrederii și a stimei de sine și, implicit, la realizarea unei lecții de succes. Practicarea constantă a unor astfel de exerciții, concentrarea activității didactice pe ponderea activării generează, în timp, crearea unei viziuni comune, îmbunătățește participarea elevilor la oră, amplifică vizibil colaborarea la nivelul grupului și marchează drumul individual și colectiv spre succes.

Așadar, lectura stă la baza învățării, la fel cum preferința pentru ponderea activării reprezintă fundamentul unei lecții de literatură de succes.

Bibliografie

1. Cozolino, Louis, „Predarea bazată pe atașament. Cum să creezi o clasă tribală” București, Editura Trei, 2017
2. Lemov, Doug, „Cum să predai ca un campion 2.0: 62 de tehnici pentru a le deschide elevilor calea către facultate”, București, Editura Trei, 2021
3. ziarullumina.ro/educatie-si-cultura/pagina-copiilor/povestea-supei-f-acute-dintr-o-piatra-15128.html – ultima accesare: 10.09.2025
4. webinar Artklett „Ore de limba română – o șansă pentru dezvoltarea gândirii critice și a creativității” susținut online pe data de 2 septembrie 2025, link video: bit.ly/4gesHoN

Evaluarea prin storytelling: o paradigmă narativă a învățării autentice

De **Claudia Toma**, 4 octombrie 2025

Școala Gimnazială Nr. 24, Galați (Galați)

Lucrarea de față își propune să exploreze dimensiunea formativă a storytelling-ului ca strategie de evaluare autentică în procesul educațional contemporan. Într-un context în care paradigma învățării s-a deplasat de la transmiterea de cunoștințe la formarea de competențe și la valorizarea reflecției personale, povestea devine un instrument pedagogic privilegiat pentru înțelegerea, interpretarea și valorizarea experienței de învățare. Storytelling-ul, înțeles ca act narativ de construcție a sensului, oferă un cadru integrator în care cognitivul și afectivul, raționalul și emoționalul, individualul și socialul converg într-o formă de învățare profundă și semnificativă. Articolul examinează fundamentele teoretice ale pedagogiei narative, analizează aplicabilitatea acestora în predare, învățare și evaluare, propune modele de implementare și discută implicațiile epistemologice ale unei evaluări centrate pe poveste.

Educația contemporană traversează o perioadă de transformare structurală profundă, determinată de nevoia de a adapta procesul didactic la exigențele societății cunoașterii bazate pe competențe. Accentul deplasat de pe transmiterea informației asupra construirii sensului și asupra formării personalității autonome a elevului obligă la o reconsiderare a tuturor componentelor actului educațional, inclusiv a evaluării. În această dinamică, evaluarea nu mai poate fi privită exclusiv ca un mecanism de măsurare a performanței, ci trebuie reinterpretată ca un proces continuu de învățare și autoînțelegere.

În această perspectivă, storytelling-ul – arta de a comunica prin poveste – se profilează ca o strategie didactică și evaluativă cu un potențial deosebit. Povestea devine un spațiu al dialogului dintre experiență și reflecție, dintre trecutul învățării și proiecția viitoare a sensului personal. Ea permite elevului să integreze cunoștințele în contexte semnificative, să-și exprime emoțiile și să transforme evaluarea într-un proces de autodescoverire. Întrebarea centrală care ghidează această cercetare este în ce măsură storytelling-ul poate fi considerat o formă validă de evaluare autentică a competențelor și cum poate fi integrat coerent în practica pedagogică actuală.

Storytelling și paradigma narativă în educație

Din perspectivă epistemologică, storytelling-ul își are rădăcinile în teoriile constructiviste ale învățării, care afirmă că cunoașterea nu este transmisă, ci construită activ de către subiect în interacțiune cu mediul său. Jerome Bruner (1990) distinge între două forme de

gândire complementare: gândirea paradigmatică, de tip logic, și gândirea narativă, care organizează experiența în secvențe temporale coerente. Povestea reprezintă, astfel, o modalitate naturală prin care ființa umană atribuie sens lumii și se raportează la propria devenire.

În educație, pedagogia narativă se definește prin valorificarea acestei capacități de a construi sens prin poveste, transformând actul de învățare într-o experiență existențială. Donald Schön (1983) propune conceptul de „practician reflexiv”, sugerând că profesioniștii competenți își interpretează propria acțiune sub forma unor narațiuni ale experienței. Această viziune se extinde firesc asupra învățării elevului, care poate deveni el însuși naratorul propriei formări. Într-o perspectivă apropiată, Kieran Egan (1988) susține că povestea constituie o formă universală de cunoaștere, capabilă să trezească imaginația și să articuleze valorile culturale ale unei comunități.

Povestea educațională nu are doar o valoare estetică sau afectivă, ci și o funcție cognitivă și metacognitivă. Prin structurarea narativă, elevul ordonează informațiile, stabilește relații cauzale și identifică sensuri personale. Din punct de vedere psihologic, storytellingul favorizează internalizarea cunoștințelor prin mecanismele memoriei afective și ale gândirii simbolice, transformând învățarea într-un proces semnificativ.

Evaluarea autentică și dimensiunea narativă a cunoașterii

Evaluarea autentică, în sensul propus de Wiggins (1993), presupune o abordare complexă a performanței elevului, orientată nu doar spre rezultatul final, ci și spre procesele cognitive, afective și sociale implicate în atingerea acestuia. Ea se concentrează pe aplicarea cunoștințelor în contexte reale, pe transferul competențelor și pe capacitatea de a reflecta asupra propriei învățări. În opoziție cu evaluarea standardizată, care cuantifică răspunsuri corecte, evaluarea autentică caută să înțeleagă modul în care elevul a ajuns la un anumit rezultat și ce sens personal atribuie experienței sale.

Storytelling-ul răspunde acestei nevoi prin faptul că transformă evaluarea într-un act narativ. Povestea oferă elevului ocazia de a-și exprima propria viziune asupra învățării, de a explica deciziile, strategiile și emoțiile care i-au însoțit procesul cognitiv. În locul grilei de testare, se propune astfel o formă de mărturisire intelectuală și afectivă, în care învățarea devine vizibilă prin discurs. Evaluarea narativă nu mai urmărește doar ceea ce elevul „știe”, ci și cum știe, de ce știe și în ce fel a înțeles experiența educațională.

Povestea funcționează, în acest context, ca o oglindă a conștiinței învățării. Ea permite articularea trecutului și a viitorului educațional, integrând reușitele și eșecurile într-o construcție coerentă. În acest sens, evaluarea prin storytelling se aliniază conceptului de „învățare semnificativă” formulat de Ausubel (1968), conform căruia noile informații dobândesc sens atunci când se ancorează în structurile cognitive preexistente. Povestea facilitează această ancorare prin conexiuni simbolice și experiențiale, transformând cunoașterea în experiență personală.

Metodologia și aplicabilitatea evaluării narative

Implementarea evaluării prin storytelling presupune un cadru metodologic clar, în care povestea devine o formă de reflecție și expresie a competențelor dobândite. Procesul poate fi structurat, în mod general, în patru etape complementare: evocarea

experienței de învățare, construcția narativă, partajarea și reflecția asupra sensului.

În etapa de evocare, elevii sunt invitați să rememoreze momente semnificative din parcursul lor educațional și să identifice o experiență care a generat învățare profundă. Etapa de construcție narativă presupune transformarea acestei experiențe într-o poveste coerentă, cu o structură temporală clară, în care se evidențiază problema, procesul de rezolvare și rezultatul formativ. Momentul de partajare implică prezentarea poveștii în fața colegilor, într-un climat de încredere și empatie, care valorizează unicitatea fiecărui parcurs. În final, reflecția asupra procesului permite elevului să evalueze ceea ce a învățat, să identifice strategiile eficiente și să proiecteze obiective viitoare.

Acest model poate fi aplicat atât în contexte de predare umanistă, cât și în domenii tehnico-științifice, adaptându-se specificului disciplinar. De exemplu, într-o oră de limbi străine, elevul poate povesti experiența de comunicare într-o situație reală, integrând structuri gramaticale și lexicale dobândite. Într-un curs de științe, povestea poate descrie parcursul unei descoperiri experimentale sau modul de rezolvare a unei probleme complexe.

Din punct de vedere evaluativ, povestea este analizată prin criterii calitative, care vizează coerența, relevanța, reflexivitatea și transferul de cunoștințe. Evaluatorul urmărește în ce măsură narațiunea reflectă învățarea autentică, cum se structurează logica internă a experienței și cât de profund este nivelul de reflecție al autorului. Astfel, evaluarea narativă capătă o dimensiune holistică, în care intelectul, emoția și expresivitatea contribuie împreună la construirea sensului.

Rezultate și interpretare: efectele formării prin poveste

Analiza implementărilor educaționale bazate pe storytelling evidențiază câteva tendințe majore care susțin eficiența acestei metode. În primul rând, s-a observat o implicare afectivă semnificativ mai mare a elevilor în procesul de evaluare. Povestea transformă momentul evaluativ, adesea perceput ca stresant, într-o experiență creativă și personală. Elevii au afirmat că se simt mai liberi să-și exprime emoțiile și să-și asume propriile erori, ceea ce a condus la o scădere a anxietății și la o creștere a motivației intrinseci.

În al doilea rând, storytelling-ul a favorizat dezvoltarea competențelor metacognitive. Elevii au început să reflecteze asupra propriilor strategii de învățare, să recunoască obstacolele întâlnite și să-și evalueze progresul. Această capacitate de autorefecție constituie un indicator esențial al învățării profunde, întrucât presupune conștientizarea proceselor cognitive și afective implicate. Povestea devine, astfel, un instrument de reglare internă a învățării, prin care elevul devine protagonistul propriei formări.

În al treilea rând, evaluarea narativă a contribuit la consolidarea coeziunii de grup și la dezvoltarea empatiei. În cadrul activităților de partajare, elevii au avut ocazia să asculte poveștile colegilor, să recunoască asemănări și diferențe, să aprecieze efortul și să ofere feedback constructiv. Această dimensiune socială a evaluării a generat o cultură a cooperării și a înțelegerii reciproce, în opoziție cu competiția individualistă specifică evaluărilor tradiționale.

Totuși, aplicarea metodei nu este lipsită de dificultăți. Principalele limite identificate țin de subiectivitatea evaluării, de timpul necesar pentru analizarea narațiunilor și de nevoia de formare a

cadrelor didactice în domeniul evaluării calitative. Pentru a contracara aceste riscuri, este necesară elaborarea unor rubrici clare, care să asigure echitatea procesului, precum și integrarea storytelling-ului într-un cadru de evaluare continuă, care permite urmărirea progresului în timp.

Implicații pedagogice și epistemologice

Evaluarea prin storytelling produce o schimbare de paradigmă în educație, mutând accentul de pe controlul cunoașterii asupra procesului de reflecție și de construire a sensului. Povestea introduce o dimensiune umanizantă în relația pedagogică, permițând elevului să-și afirme identitatea, iar profesorului să-și asume rolul de facilitator al învățării. Actul de a povesti devine în sine o strategie de gândire critică, deoarece presupune selecția, ordonarea și interpretarea informațiilor într-un cadru coerent.

Profesorul nu mai este evaluatorul care sancționează, ci partenerul de dialog care însoțește elevul în procesul de autoevaluare. El devine un curator al poveștilor educaționale, un mediator între experiența personală și obiectivele curriculare. Această schimbare de rol contribuie la formarea profesorului reflexiv, capabil să-și interogheze propria practică și să o narativizeze în scopul îmbunătățirii continue.

Pe plan epistemologic, paradigma narativă se opune fragmentării cunoașterii și oferă un model holistic, integrator. Într-o lume educațională dominată de testare, standardizare și măsurare cantitativă, storytelling-ul restabilește echilibrul între rațional și afectiv, între competență și sens. Povestea ne amintește că învățarea nu este doar acumulare de informații, ci și transformare personală. Evaluarea narativă reintroduce ideea că educația este un proces al devenirii, nu doar al performanței.

Evaluarea prin storytelling reprezintă o paradigmă pedagogică inovatoare care redă sensul profund al actului educațional. Prin integrarea dimensiunilor cognitive, emoționale și reflexive, ea transformă evaluarea într-un proces de autodezvoltare și autoreglare. Povestea oferă un cadru autentic de exprimare, permițând elevilor să devină conștienți de propriul parcurs și să își asume rolul activ în construcția cunoașterii.

Într-un sistem educațional adesea dominat de presiunea rezultatelor și de rigiditatea standardelor, storytelling-ul restituie centralitatea experienței umane, a dialogului și a sensului. El transformă evaluarea într-un act de cunoaștere reciprocă, în care profesorul și elevul devin parteneri într-un proces comun de reflecție și creștere. În perspectivă, formarea cadrelor didactice ar trebui să includă competențe narative, care să permită interpretarea poveștilor elevilor nu ca simple exerciții creative, ci ca expresii autentice ale învățării.

Bibliografie

Ausubel, D. (1968). *Educational Psychology: A Cognitive View*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
Bruner, J. (1990). *Acts of Meaning*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
Egan, K. (1988). *Teaching as Storytelling*. London: Routledge.
Schön, D. (1983). *The Reflective Practitioner: How Professionals Think in Action*. New York: Basic Books.
Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
Wiggins, G. (1993). *Assessing Student Performance: Exploring the*

Purpose and Limits of Testing. San Francisco: Jossey-Bass.
Cretu, C. (2009). *Evaluarea competențelor și învățarea centrată pe elev*. Iași: Polirom.
Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. New York: Macmillan.
Brookhart, S. M. (2013). *How to Create and Use Rubrics for Formative Assessment and Grading*. Alexandria, VA: ASCD.

Inteligența artificială – pro sau contra cadrelor didactice?

De **Anca Simina Bărcuteanu**, 5 octombrie 2025

Liceul Tehnologic Anghel Saligny, Baia Mare (Maramureș)

Digitalizarea educației și digitalizarea profesorilor par să fie obiectivele acestui deceniu, în școlile din România. O fi bine? Probabil că da, pentru că predarea tradițională pierde din ce în ce mai mult teren în fața tinerilor noștri. O fi rău? Probabil că da, pentru că așa crește timpul petrecut în fața ecranelor pentru tinerii noștri. Specialiștii în educație susțin că varianta ideală de a preda este aceea de „blended learning”, o formulă în care combinăm predarea tradițională (de tip expunere, de exemplu) cu elemente de digitalizare (chestionare digitale, exerciții sau jocuri online). Este, la modul real, un compromis pe care l-am putea face, pentru a né întâmpina elevii la mijlocul drumului dintre tradițional și modern.

În paralel cu această nevoie de digitalizare, elevii noștri au descoperit inteligența artificială – ChatGPT, OpenAI – care le îndeplinește orice dorință informațională și orice curiozitate, vocal sau în scris. Este aproape imposibil ca elevii să nu-și fi pus, deja, întrebarea „Și eu de ce mai trebuie să merg la școală, dacă pot afla orice informație cu ajutorul IA?”.

Ar putea ChatGPT să fie noul model de profesor? Există posibilitatea ca în 20 de ani să fim înlocuiți cu niște roboței simpatici care înregistrează reacțiile elevilor pentru a se adapta mai bine la stilul lor de învățare specific (vizual, auditiv, practic) sau pentru a adapta conținuturile cerințelor speciale ale elevilor cu CES? Un roboțel care face prezența, predă lecția cu ajutorul materialelor video/audio, organizează jocuri interactive pentru fixarea cunoștințelor și apoi trimite elevilor exerciții online, pe care le pot face și acasă?

Acest scenariu sună utopic? Sau distopic? Este realist? Ideea de „flipped classroom” este tocmai aceasta – să lăsăm elevii să-și facă propriul studiu, din diverse resurse (create de noi sau nu), la clasă urmând doar să fixăm cunoștințele achiziționate de ei sau să le corectăm, dacă e cazul. Dar toate acestea ar putea fi făcute foarte

bine și în format digital, cu ajutorul inteligenței artificiale adaptive. Nici măcar nu ar mai fi nevoie de școală pentru asta, ea ar fi doar un cadru formal al educației. Dar de profesori ar mai fi nevoie? +-

Care este rolul cadrelor didactice într-o școală a viitorului în care transmiterea informațiilor și evaluarea lor nu mai sunt necesare? Chiar am putea să fim înlocuiți de roboți? Este, într-adevăr, o „temă de casă” bună. Cel mai corect ar fi ca fiecare cadru didactic să-și formuleze propriul răspuns.

Credința mea personală este că omenirea ar dispărea fără partea de interacțiune interpersonală, fără empatie și fără inteligență emoțională. Aici intervine rolul nostru, al profesorilor. Noi nu suntem doar niște „transmițători de informații” și „evaluatori”, noi suntem mult mai mult. Noi oferim și căldură umană și înțelegere elevilor noștri, dincolo de conținutul științific. Tehnologia, oricât de mult va avansa, nu va putea oferi sentimente și reacții adevărate, sincere. Îndemnul meu este să le arătăm tuturor că ne cunoaștem valoarea și să folosim inteligența artificială ca pe un asistent personal în predare.

Azi, putem să ne facem planurile de lecție cu ajutorul tehnologiei (Gamma), putem să creăm materiale interactive de predare, adaptate elevilor noștri (Wakelet) și chiar să creăm teste cu ajutorul inteligenței artificiale (Kahoot, Padlet). Astfel, noi scăpăm de partea metodică aridă și ne concentrăm pe ceea ce ne place, de fapt: interacțiunea cu elevii și crearea situațiilor de învățare.

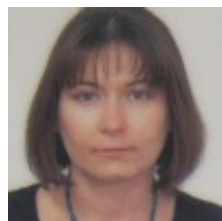
Bibliografie

pedagogie-digitala.ro/artificial-intelligence-for-educators-practical-guidelines/
digitalpromise.org/initiative/artificial-intelligence-in-education/
jstor.org/stable/48707970?mag=artificial-intelligence-and-education-a-reading-list
researchgate.net/publication/348417508_Artificial_Intelligence_and_Learning

Rolul instrumentelor digitale în stimularea lecturii operelor literare la liceu

De **Gabriela Popa**, 7 octombrie 2025

Liceul Voievodul Mircea, Târgoviște (Dâmbovița)

În contextul actual, dominat de tehnologie, promovarea lecturii operelor literare obligatorii la nivel liceal necesită abordări didactice inovatoare. Aplicațiile precum Canva, asistentul AI Gemini și platformele de gamification precum Puzzel.org sau Jigsawplanet nu sunt simple gadget-uri, ci instrumente puternice care pot transforma radical percepția elevilor asupra literaturii, făcând-o mai accesibilă, interactivă și relevantă. Ele reprezintă puntea de legătură între universul clasic al cărții și mediul digital

familiar adolescenților.

Utilizarea acestor aplicații vizează atingerea unor obiective esențiale și dezvoltarea unor competențe cruciale pentru profilul absolventului de liceu:

Dezvoltarea competenței de receptare activă și critică; Elevii nu mai sunt doar consumatori pasivi de informație, ci devin producători de sens. Ei trebuie să interpreteze textul pentru a crea un afiș în Canva sau pentru a formula o solicitare complexă către Gemini.

Cultivarea gândirii critice și a analizei complexe; Gemini, de exemplu, poate fi folosit pentru a genera analize sau interpretări multiple. Sarcina elevului devine aceea de a evalua critic informația primită, de a o compara cu propria înțelegere și de a sintetiza argumente valabile, exersând astfel judecata de valoare.

Stimularea creativității și a comunicării vizuale; Prin Canva, elevii învață să traducă limbajul textual în limbaj vizual. Crearea unei „coperti uitate” sau a unui infografic despre structura operei forțează sistematizarea logică și prezentarea estetică a informațiilor cheie.

Îmbunătățirea retenției prin gamificare; Instrumente ca Puzzel.org sau Jigsawplanet transformă elementele teoretice (nume de personaje, citate, termeni literari) în provocări ludice. Prin rezolvarea de puzzle-uri sau jocuri de potrivire, elevii își consolidează cunoștințele într-un mod non-stresant și motivant.

Comprehensiunea profundă a textului; Pentru a crea o „carte” cu Book Creator sau despre o operă, elevii trebuie să descompună și să reasambleze informația, dovedind o înțelegere narativă, tematică și stilistică mult mai profundă decât în cazul unui eseu standard.

Competențe de producere a textului (scriere creativă); Aplicația îi transformă pe elevi în autori și editori. Ei învață despre structura cărții, despre echilibrul dintre text și imagine, și despre adresarea către un public, exersând în același timp scrierea creativă (de exemplu, rescriind finalul operei sau adăugând un capitol „pierdut”). Book Creator este un instrument digital care le permite elevilor să creeze și să publice propriile cărți electronice interactive (eBooks). Prin natura sa, acesta combină cele mai bune aspecte ale instrumentelor de design vizual (precum Canva) cu oportunitățile de a integra conținut multimedia și de a dezvolta competențe de scriere creativă și analiză.

Dezvoltarea multimodală; Aplicația Book Creator încurajează elevii să combine textul propriu (analiză, comentariu, rescriere) cu elemente vizuale (desene, fotografii, grafice) și audio/video (înregistrări vocale citind citate, interviuri imaginare cu personaje). Această abordare multimodală răspunde stilului de învățare al tinerilor de azi. Pentru a crea o carte, profesorii le cer cel mai adesea elevilor să folosească instrumente care permit organizarea pe pagini distincte și integrarea multimedia, iar dintre acestea, Google Slides sau Adobe Express sunt printre cele mai accesibile și intuitive alternative la Book Creator.

Importanța acestor aplicații rezidă în capacitatea lor de a elimina barierele percepute între elev și textul clasic.

Modalități de încurajare a lecturii

Elevul de liceu este motivat de relevanță, interactivitate și autonomie. Aplicațiile permit elevului să integreze opera literară în

cultura vizuală și digitală contemporană. Când un elev folosește Canva pentru a crea un trailer de carte, el recunoaște opera ca pe un produs cultural similar celor pe care le consumă zilnic (filme, jocuri, social media). Folosind aceste aplicații, elevul este încurajat să aleagă modul de prezentare și să exploreze direcții personale de interpretare (de exemplu, alegând paleta de culori pentru coperta din Canva sau structura logică a unui mind-map). La finalul activității, elevul primește recunoașterea efortului și a produsului final; un produs digital bine realizat (un puzzle complex pe Puzzel.org, un afiș estetic în Canva) oferă o satisfacție imediată și poate fi distribuit ușor, generând validare socială din partea colegilor.

Profesorul acționează ca un facilitator și un designer de experiențe de învățare. În loc să ceară un eseu clasic, profesorul solicită crearea unui „Jurnal vizual al personajului” în Canva, în care elevul să folosească citate (text) și imagini (vizual) pentru a ilustra evoluția psihologică a eroului. Acest lucru impune lectura atentă pentru a extrage dovezile textuale.

Pentru a încuraja dezbaterăa unor idei și construirea unor argumente bazate pe textele literare, profesorul cere elevilor să pregătească trei argumente pro și trei contra unei teze literare controversate (ex. „Moara cu noroc este o năvelă despre destin sau despre alegere?”). Elevii folosesc Gemini pentru a explora perspective academice, dar trebuie să le reformuleze și să le justifice cu citate din text. Rolul cititului se mută de la a afla ce se întâmplă la a găsi dovezi care să susțină o idee.

Crearea de resurse pentru colegi folosind aplicații precum Puzzel.org/Jigsawplanet îi va pune pe elevi în rolul de autori de conținut pentru clasă. După citirea operei, ei creează un set de 20 de termeni literari ascunși într-un rebus (Puzzel.org) sau un puzzle din imaginea unui simbol esențial din text (Jigsawplanet). Această sarcină obligă la o revizuire metodică a textului pentru a selecta elementele relevante.

Profesorul poate folosi Book Creator pentru a încuraja lectura prin crearea unui „Jurnal de lectură ilustrat”; elevul citește opera și, pe măsură ce avansează, creează pagini care conțin citatele preferate, reflecții personale, ilustrații proprii și mind-maps ale temelor. La final, jurnalul devine un portofoliu de receptare a textului.

O altă aplicație poate fi „Cartea de analiză a personajului”, elevii având sarcina de a crea o carte digitală a unui protagonist dintr-o operă studiată. Cartea include fișa de identitate (cu mijloace de caracterizare directă și indirectă), o galerie de citate reprezentative, o analiză psihologică scrisă de elev și o poveste adiacentă (ce s-a întâmplat cu personajul după finalul cărții).

La clasa a XI-a, activitatea se poate numi „Antologia curentului literar”. Proiectul presupune colaborarea și lucrul pe echipe pentru a crea o antologie interactivă despre Romantism sau Simbolism. Fiecare pagină prezintă o operă, oferind context istoric (video scurt), o ilustrație mood board (Canva integrat) și o secțiune audio în care elevul înregistrează o scurtă interpretare lirică. Astfel, Book Creator susține trecerea de la analiza pasivă la proiectul editorial activ, transformând cerința de a citi într-o oportunitate de a crea și de a se exprima.

Iată un exemplu de utilizare a acestor aplicații, folosindu-se ca text suport, la clasa a X-a, povestirea „Fântâna dintre plopi”, de Mihail Sadoveanu:

read.bookcreator.com/baRcCVzletdc6KyT0wYcqofLAvw2/nWq7yfdOR50h-C_7kuptrA

Concluzie

Integrarea strategică a aplicațiilor digitale în predarea literaturii nu este un scop în sine, ci un mijloc de a revitaliza lectura. Prin intermediul acestor instrumente, opera literară încetează să mai fie o simplă cerință curriculară și devine o provocare creativă și o oportunitate de auto-exprimare. Schimbarea de paradigmă de la memorare la interpretare, vizualizare și creație asistată digital formează elevi capabili să navigheze în complexitatea textului și a lumii contemporane.

Bibliografie

Gheorghe, S, Noi metode de predare-învățare a literaturii române, Editura Didactică și Pedagogică, 2018
Pamfil, A., Didactica limbii și literaturii române. Editura Paralela 45, 2003
Canva Education, Ghidul profesorului. Integrarea designului vizual în curriculum. (Disponibil online)
Google for Education, Resurse privind utilizarea Gemini și a instrumentelor AI în educație. (Disponibil online)
Platforme Puzzel.org și Jigsawplanet, (Documentație și studii de caz din utilizarea educațională).
Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română, clasa a X-a, M.E.C. (2023).

Micii exploratori digitali. Echilibrul dintre beneficii și pericole

De **Tudor Daniel Pavelea**, 9 octombrie 2025

Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională,
Bistrița-Năsăud (Bistrița-Năsăud)

Articolul explorează utilizarea tehnologiei digitale în primii ani de viață, subliniind atât beneficiile educative și de comunicare, cât și riscurile asociate, precum probleme de atenție, tulburări de somn și izolare socială. Se accentuează necesitatea unui echilibru între experiențele digitale și cele reale, cu implicarea activă a părinților și cadrelor didactice în ghidarea copiilor.

Introducere

Tehnologia digitală a devenit omniprezentă în societatea contemporană și influențează profund modul în care copiii cresc și învață. Telefoanele inteligente, tabletele, laptopurile și televizoarele fac parte din viața de zi cu zi a familiilor, fiind adesea utilizate pentru educație, divertisment și comunicare. Totuși, în cazul copiilor mici, folosirea excesivă a tehnologiei ridică întrebări legate de dezvoltarea cognitivă, emoțională și socială.

Organizația Mondială a Sănătății recomandă evitarea expunerii la ecrane înainte de vârsta de 2 ani și limitarea timpului de utilizare la maximum o oră pe zi între 2 și 4 ani, sub supravegherea unui adult (World Health Organization, 2019). Astfel, este important să analizăm atât beneficiile, cât și riscurile aduse de tehnologie în primii ani de viață, pentru a putea propune strategii de utilizare echilibrată.

Avantajele utilizării tehnologiei

1. Acces la resurse educaționale interactive

Aplicațiile și jocurile educative pot stimula curiozitatea și pot facilita învățarea prin explorare și experimentare. De exemplu, aplicațiile care folosesc imagini, sunete și animații sprijină dezvoltarea limbajului, învățarea culorilor, a numerelor sau a formelor geometrice (Florescu, Ciolan & Simion, 2025).

2. Dezvoltarea unor abilități digitale de bază

Chiar de la vârste fragede, copiii care utilizează sub supraveghere tehnologia pot dobândi competențe digitale elementare: recunoașterea pictogramelor, navigarea în meniuri simple sau utilizarea unor aplicații creative (desen, muzică). Aceste deprinderi devin ulterior un avantaj în mediul școlar (Ofcom, 2019).

3. Sprijin în dezvoltarea copiilor cu nevoi special

Pentru copiii cu tulburări de comunicare sau de spectru autist, aplicațiile de comunicare augmentativă și alternativă pot reprezenta instrumente esențiale de sprijin. Tehnologia devine astfel o punte de comunicare și de integrare socială.

4. Facilitarea comunicării cu familia extinsă

5. Tehnologia permite menținerea legăturii cu rudele aflate la distanță. Apelurile video sau trimiterea de fotografii și mesaje contribuie la dezvoltarea atașamentului și la consolidarea identității culturale și familiale.

Dezavantajele utilizării excesive a tehnologiei

1. Probleme de atenție și concentrare

Expunerea excesivă la ecrane în copilăria timpurie este asociată cu dificultăți de concentrare, simptome asemănătoare ADHD și scăderea capacității de finalizare a sarcinilor (Tamana et al., 2019).

2. Sedentarism și obezitate

Copiii care petrec mult timp la ecrane fac mai puțină mișcare și își formează obiceiuri alimentare nesănătoase, ceea ce crește riscul

de obezitate infantilă și alte tulburări metabolice (Radesky, 2019).

3. Tulburări de somn

Expunerea la lumina albastră emisă de ecrane înainte de culcare reduce nivelul de melatonină și dereglează ciclurile naturale de somn. Copiii adorm mai greu, au un somn agitat și se trezesc oboșiți (News-Medical, 2018).

4. Izolare socială și reducerea jocului activ

Jocul activ, explorarea și interacțiunile directe cu alți copii sunt esențiale pentru dezvoltarea socio-emoțională. Timpul petrecut la ecrane reduce ocaziile de interacțiune, afectează empatia și cooperarea și poate duce la anxietate sau depresie (Tankersley & Ionescu, 2019).

5. Efecte asupra sănătății fizice

Specialiștii avertizează că lumina albastră și contactul prelungit cu ecranele pot afecta sănătatea pielii, favorizând deshidratarea și apariția unor afecțiuni dermatologice (Florescu, Ciolan & Simion, 2025).

Echilibrul necesar

Nu tehnologia în sine este dăunătoare, ci modul în care este folosită. Părinții și cadrele didactice au rolul de a regla timpul de expunere și de a selecta conținuturi potrivite vârstei copilului. Câteva recomandări utile:

- stabilirea unor reguli clare de utilizare (fără ecrane la masă sau înainte de culcare);
- combinarea timpului petrecut la ecrane cu activități fizice și jocuri sociale;
- utilizarea tehnologiei împreună cu copilul, pentru a transforma experiența digitală într-o activitate educativă;
- alegerea aplicațiilor educative de calitate și evitarea conținutului violent.

Concluzii

Utilizarea tehnologiei în primii ani de viață este o realitate inevitabilă, însă trebuie gestionată cu responsabilitate. Avantajele – dezvoltarea competențelor digitale, accesul la resurse educaționale și sprijinul pentru copiii cu nevoi speciale – sunt incontestabile. Totuși, expunerea excesivă comportă riscuri majore: tulburări de atenție, probleme de sănătate, izolare socială și dificultăți emoționale.

Cheia este echilibrul: tehnologia trebuie folosită ca instrument de sprijin și explorare, nu ca substitut pentru interacțiunea directă și experiențele din lumea reală.

Bibliografie

1. Florescu, D. M., Ciolan, L. E., & Simion, B. (2025). Efectele expunerii prelungite la tehnologii. În C. Lică & C. A.-M. Boca (Coord.), Siguranța copilului în serviciile de educație timpurie (pp. 21-23). Centrul Step by Step.
2. News-Medical. (2018). Does screen time affect children's development? Recuperat pe 14 septembrie 2025 de pe www.news-medical.net/health/Does-Screen-Time-Affect-Childrens-Development.aspx
3. Ofcom. (2019). Children and parents: Media use and attitudes report 2018. Recuperat pe 14 septembrie 2025 de pe www.ofcom.org.uk/research-and-data/media-literacy-research
4. Radesky, J. (2019). How screen time affects young children.

- University of Michigan, Department of Pediatrics.
5. Tamana, S. K., Ezeugwu, V., Chikuma, J., Lefebvre, D. L., Azad, M. B., Moraes, T. J., & Dick, B. D. (2019). Screen-time is associated with inattention problems in preschoolers: Results from the CHILd birth cohort study. *PloS One*, 14(4), e0213995. doi.org/10.1371/journal.pone.0213995
6. Tankersley, K., & Ionescu, M. (coord.). (2019). Document-cadru pentru asigurarea practicilor educaționale de calitate în serviciile pentru copiii sub trei ani. Editura Centrul Step by Step.
7. World Health Organization. (2019). Guidelines on physical activity, sedentary behaviour and sleep for children under 5 years of age. Geneva: WHO.
8. Ștefănescu, D. (2025). Când prietenii imaginari devin digitali: impactul companiilor IA asupra dezvoltării copiilor. *EDICT-Revista educației*, octombrie 2025. <https://edict.ro/cand-prietenii-imaginari-devin-digitali-impactul-companiilor-ia-asupra-dezvoltarii-copiilor/>
9. OpenAI. (2025). ChatGPT (versiunea GPT-5) [model de inteligență artificială]. Disponibil la chat.openai.com

Cetățenia digitală ilustrată prin proiecte Erasmus+ și eTwinning

De **Monica-Petruța Arotăriței**, 10 octombrie 2025

Colegiul de Artă Ciprian Porumbescu, Suceava (Suceava)

Elevii din secolul XXI trebuie să stăpânească un nou set de abilități; trebuie să fie responsabili din punct de vedere digital și să respecte licențele pentru drepturi de autor prin utilizarea adecvată a surselor online. Alfabetizarea digitală nu se referă doar la obiecte din aria curriculară precum Informatică sau TIC, ea presupune abilitatea a putea folosi toate informațiile posibile disponibile, despre a fi în siguranță în timpul navigării în mediul online, verificarea fiabilității informațiilor de pe internet. Elevii sunt participanți activi în societatea digitală socială, culturală și politică, prin urmare trebuie educați pentru a deveni cetățeni digitali responsabili. Alfabetizarea digitală nu presupune doar înțelegerea, împărtășirea, comunicarea prin utilizarea tehnologiei și a mijloacelor media, ci stimulează învățarea independentă și arată că elevii trebuie să își asume responsabilitatea pentru propriile activități.

Un bun cetățean digital îi tratează pe ceilalți cetățeni din mediul online cu respect, nu dăunează activității digitale a altei persoane și folosește tehnologia pentru a promova învățarea personală în mod responsabil și echilibrat. În zilele noastre auzim oameni vorbind despre concepte noi precum „înțelepciunea digitală” sau „incluziunea digitală”, concepte legate de o nouă utilizare online a informațiilor. Incluziunea digitală ajută la promovarea egalității educaționale prin tehnologie, în timp ce cetățenia digitală include

activități precum utilizarea unei etichete online adecvate, diseminarea de informații utile, crearea de produse online precum bloguri, wiki-uri, podcasturi, stăpânirea instrumentelor digitale – telefoane mobile, tablete, laptopuri, computere, telefoane inteligente; explorarea în mediul online alături de elevi din întreaga lume, schimbarea și căutarea de informații în mediul online, utilizând surse credibile de informații, setările de confidențialitate, luptând contra hărțuirii cibernetice, respectând punctul de vedere al celuilalt și acordând credit autorilor ale căror informații sunt folosite de altcineva.

Din păcate, nu se acordă o mare atenție responsabilității pe web. Acest lucru se întâmplă pentru că persoanele care utilizează spațiul online nu manifestă interes față de acest lucru, fie pentru că nu știu cum să se comporte într-un mediu online. Profesorii pot ajuta în această situație. Părinții, precum și profesorii ar trebui să ofere copiilor lecții fundamentale legate de cetățenia digitală și responsabilitatea digitală.

Deoarece majoritatea informațiilor online sunt în limba engleză, este ușor pentru profesorii de limba engleză să găsească diferite materiale legate de acest subiect, să arate și să discute diverse situații în care alți copii sau elevi postează imagini sau mesaje nepotrivite pe rețelele de socializare și să atragă atenția asupra drepturilor de confidențialitate. Majoritatea elevilor mai mari au cunoștințe despre utilizarea tehnologiei, dar totuși au nevoie de îndrumare și înțelepciune de la adulți cu privire la modul de utilizare adecvat. De asemenea, tehnologia poate manipula oamenii, îi copleșește și de aceea profesorii sunt cei care trebuie să-și învețe elevii modalitățile eficiente, responsabile și adecvate de a folosi instrumentele online, de a folosi tehnologia în mod corect atât pentru uz personal, cât și pentru uz academic, ca componentă necesară a cetățeniei digitale.

A deveni membru al comunității digitale înseamnă că trebuie să respecti drepturile de autor, să comunici în mod corespunzător. Este adevărat că elevii sunt expuși zilnic tehnologiei și instrumentelor digitale, dar asta nu înseamnă că știu să selecteze și să organizeze informațiile online sau cum să folosească puterea pe care o da web-ului. Elevii care interacționează cu membri vizibili sau mai puțin vizibili ai comunității digitale își partajează informațiile private persoanelor care folosesc un pseudonim sau o poreclă.

Aceasta înseamnă că profesorii și părinții ar trebui să poarte diferite conversații cu copiii despre siguranța cibernetică; să împărtășească o mai mare responsabilitate de a monitoriza utilizatorii de rețele online, deoarece acum copiii noștri trăiesc și se joacă într-o lume mai largă. Profesorii și părinții ar trebui să-și învețe pe copii despre lucruri neadecvate online, despre site-uri care nu ar trebui accesate, astfel ei au acum un nou rol în această epocă în care internetul este parte zilnică din viața noastră.

În perioada aprilie 2022– iunie 2023 la Colegiul de Artă „Ciprian Porumbescu” Suceava a avut loc proiectul Erasmus intitulat „*Digitally Ready Generation for the Labour Market*”, cu parteneri din Spania și Turcia. Obiectivele acestui proiect internațional au fost îmbunătățirea abilităților elevilor de comunicare în limba engleză, asigurarea utilizării în siguranță a internetului de către aceștia; precum și promovarea participării active a elevilor la o viață democratică, a cetățeniei active și a incluziunii sociale. Un rol important l-a avut familiarizarea elevilor cu concepte precum învățarea deschisă, învățarea mixtă și clasa inversată, crearea de

materiale electronice, cum ar fi prezentări, videoclipuri, teste, etc. pentru a sprijini dezvoltarea organizațională în domeniul TIC și pentru a promova accesul universal la educație. Dotarea elevilor cu competențe de web design, codare, STEM, realitate virtuală, inteligență artificială, marketing de produse social media au fost menite să le faciliteze elevilor accesul pe piața muncii.

Proiectele internaționale precum e-Twinning și Erasmus+ urmăresc îmbunătățirea comunicării, muncii în echipă, colaborării, rezolvării problemelor, adaptabilității, gândirii critice, creativității, inovației și spiritului antreprenorial al elevilor. Ele conduc la creșterea motivației și a încrederii elevilor la școală și ne ajută pe toți să fim mai responsabili atât în mediul online cât și offline.

Bibliografie

Beetham, Helen and Sharpe, Rhona, Eds. – Designing and Delivering E-learning, Routledge, New York, 2007

Dudeney, Gavin – How to teach English with technology, Pearson Education Limited, 2007.

Dror, Itiel E. – “Technology Enhanced Learning, The Good, The Bad and the Ugly”, in Pragmatics and Cognition 16:2,(2008),p 215-223, available at: users.ecs.soton.ac.uk/id/CT%20technology%20learning%20good%20bad%20ugly.pdf visited on July 5,2013

Garst, Kim – “4 Reasons Why Social Media Should be Taught in Our School Systems”, in Huffington Post, 2013, available at: www.huffingtonpost.com/kim-garst/4-reasons-why-social-media_b_3327957.html visited on July 5,2013

Mobilitățile Erasmus+, oportunități de dezvoltare pentru elevii cu nevoi speciale într-un cadru educațional incluziv internațional

De **Valentina Mănescu**, 11 octombrie 2025

Școala Profesională Specială Sf. Nicolae (București)

Programul Erasmus+ oferă un cadru valoros de dezvoltare pentru elevii cu nevoi educaționale speciale, contribuind semnificativ la formarea competențelor acestora într-un context educațional internațional și profund incluziv. Principalul obiectiv al acestor mobilități este de a asigura accesul echitabil la educație, experiențe interculturale și formare profesională pentru elevii care, din cauza dizabilităților sau altor dificultăți, întâmpină bariere în participarea la programe educaționale convenționale. În

acest context, Erasmus+ vizează promovarea incluziunii sociale, reducerea inegalităților educaționale și îmbunătățirea perspectivelor de integrare profesională pentru acești elevi.

Participarea Școlii Profesionale Speciale „Sf. Nicolae” din București la mobilitatea desfășurată în Cehia, în cadrul proiectului Erasmus+ „Connecting we grow” (Ref. 2023-1-RO01-KA121-SCH-000133580), a avut un impact semnificativ și de durată asupra elevilor cu cerințe educaționale speciale, prin activitățile realizate în colaborare cu Școala Gimnazială Specială din Podebrady.

În perioada 21-27 aprilie 2024, opt elevi cu dizabilități și opt cadre didactice din cadrul Școlii Profesionale Speciale „Sfântul Nicolae” au participat la un schimb de experiență în Cehia, care a reprezentat nu doar o oportunitate de învățare pentru elevi, ci și un stagiul de formare profesională pentru profesorii însoțitori. Activitățile desfășurate în cadrul mobilității au permis atât elevilor, cât și cadrelor didactice să exploreze metode educaționale și terapeutice noi, utilizate în școala gazdă.

Școala Gimnazială Specială din Podebrady, destinată elevilor cu dizabilități cu vârste cuprinse între 5 și 18 ani, își desfășoară activitatea în jurul a trei domenii fundamentale: dezvoltare fizică, motrică și senzorială; socializare, comunicare și dezvoltare emoțională; și dezvoltare cognitivă. Pe durata celor cinci zile de stagiul, a devenit evident că toate activitățile școlii sunt profund centrate pe nevoile individuale ale fiecărui elev, indiferent de complexitatea dizabilității acestuia. Au fost remarcate dotările materiale deosebite, diversitatea activităților terapeutice și angajamentul profesional exemplar al cadrelor didactice cehice.

Un aspect deosebit al acestei mobilități a fost expunerea elevilor români și a profesorilor însoțitori la terapii alternative dedicate elevilor cu dizabilități ușoare, moderate și severe. Sub tema săptămânii „Pământul, planeta noastră”, elevii și cadrele didactice au participat la activități instructiv-educative și terapeutic-recuperatorii, integrându-se în mod activ în programul zilnic al școlii din Podebrady.

Primul contact dintre elevii celor două școli a fost realizat prin activități fizice comune desfășurate în sala de sport, care au facilitat interacțiunea și colaborarea prin jocuri și exerciții de grup. O dimensiune terapeutică aparte a fost observată în abordarea cehă, care promovează mișcarea activă nu doar în cadrul orelor de educație fizică, ci și în timpul lecțiilor sau pauzelor. Elevii au avut acces la facilități precum grădina senzorială, sala de sport echipată cu trambuline, precum și un sistem special de suspendare, care permite participarea inclusiv a copiilor imobilizați. În plus, elevii cu nevoi crescute de recuperare fizică sunt integrați în sesiuni speciale de educație fizică pentru sănătate sau kinetoterapie.

Programul școlii include și activități sportive neconvenționale, precum boccia, disc golf sau echitație cu scutere, menite să susțină terapia prin mișcare și să stimuleze implicarea activă a elevilor. Printre terapiile inovative practicate, exercițiile pe trambulină s-au dovedit extrem de eficiente atât din punct de vedere fizic, cât și psihic. Prin inducerea unor stări repetate de gravitație zero, aceste exerciții nu doar că îmbunătățesc condiția fizică și imunitatea, dar generează și un sentiment de bucurie autentică. De altfel, acest tip de terapie este aplicabil și în cazul elevilor aflați în scaun rulant, fiind percepută ca o metodă recreativă și eficientă de reabilitare.

Muzicoterapia, o altă componentă esențială a programului terapeutic din Podebrady, are un rol important în îmbunătățirea stării generale de sănătate a copiilor. Prin intermediul elementelor muzicale – ritm, sunet, tăcere, ton – în combinație cu mișcarea, se urmărește atenuarea efectelor dizabilității și stimularea funcțiilor cognitive și emoționale. Terapiile muzicale pot implica atât ascultarea pasivă, cât și participarea activă la crearea muzicii, în funcție de nevoile fiecărui copil.

O formă cu totul specială de terapie experimentată în școala gazdă a fost canisterapia – interacțiunea terapeutică dintre copii și câini. Această metodă contribuie la dezvoltarea personalității, autonomie și integrare socială, având efecte benefice asupra stării mentale, emoționale și comportamentale ale elevilor.

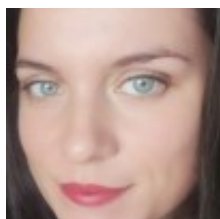
De asemenea, cursurile de yoga pentru copii s-au dovedit a fi o experiență valoroasă, oferind un cadru de relaxare, îmbunătățirea atenției, a somnului și a imaginației. Terapia individualizată prin yoga susține dezvoltarea armonioasă a copiilor, contribuind la echilibrul dintre minte și corp, printr-o abordare blândă și empatică.

În concluzie, mobilitatea desfășurată în Cehia a avut un impact profund asupra elevilor participanți, sprijinindu-i în dezvoltarea încrederii în sine, în asumarea propriei identități și în formarea unei imagini de sine pozitive. Prin participarea la acest program, elevii cu cerințe educaționale speciale au devenit promotori ai unei societăți incluzive, contribuind activ la creșterea gradului de conștientizare cu privire la importanța accesibilității, echității și respectului față de diversitate în educație și în viața socială.

Modalități de atenuare a dificultăților de acomodare școlară prin management didactic optim. Exemple de bune practici

De **Diana Bara**, 12 octombrie 2025

Liceul Gheorghe Surdu, Brezoi (Vâlcea)

Perioada preșcolară debutează cu grupa mică, unde începutul de an îi găsește atât pe copil și pe părinte, cât și pe cadrul didactic în postura de a se adapta noii etape ce se deschide în fața lor. Grupa mică este la început greu de gestionat, mai ales dacă cei mici veniți la grupă nu au provenit dintr-o grupă antepreșcolară, dacă aceștia nu au avut contacte prea multe și variate cu altcineva în afara membrilor apropiați din familie, sau, așa cum se întâmplă în comunitatea unde lucrez eu, copiii trăiesc cu o teamă, o traumă constantă de abandon, ei fiind lăsați, periodic, în grija rudelor.

Așadar, iată-né în prima săptămână de grădiniță, cu grupa mică,

ce are un efectiv de douăzeci de copii, fiecare cu un profil psihopedagogic diferit, fiecare o mică ființă cu nevoi și așteptări diferite, un colectiv destul de bogat și variat, pe care educatoarea trebuie să îl ghideze spre formarea unui grup ce are cel mai important ingredient într-o relație umană: factorul încredere.

Noi, adulții, suntem mereu foarte atenți și selectivi în a acorda încrederea noastră celor din jur – suntem ființe independente și capabile să alegem și să administrăm propriile nevoi și interese. Nu putem spune că un copil de trei ani este capabil de a fi asemenea unui adult, așadar necesitățile sale și felul cum i se va câștiga încrederea țin foarte mult de ideea cadrului didactic de a gestiona situația în care se află, chiar înainte de preluarea grupei mici.

Eu am testat pe propria piele, ca să zic așa, niște practici eficiente de a atenua șocul școlarizării, sau instituționalizării preșcolarilor mici. În primul rând, am hotărât ca înscrierea lor la grupa mică să se realizeze printr-o mică incursiune a mea în comunitate, unde, împreună cu mediatorul școlar (pentru că școala mea este într-o comunitate rromă), petrec vreo câteva ore bune în sat, pe ulița principală – după ce primesc de la evidența populației lista copiilor care pot fi înscriși la grădiniță – întrebând efectiv, dacă acești copii sunt acasă, cerând să îi văd, în curte, apoi luând actele pentru înscriere. Cel mai important moment este cel în care mă prezint și invit copiii mici, cei ce vor fi la grupa mică, să vină să mă vadă la grădiniță, dacă vor și sunt curioși, chiar de anul de dinaintea celui de așa-zis debut.

Pot spune că cei mici țin minte primele contacte cu mine în comunitate. Sunt chiar copii ce spun până la grupa mare că mai știu când erau ei mici și am fost la ei cerându-le părinților să îi aducă la grădiniță.

De asemenea, pentru o bună trecere peste șocul de început de an, las adulții să stea o vreme cu copiii ce întâmpină dificultăți, îi las pe copii să stea cât doresc – chiar dacă asta înseamnă ca, la început, o săptămână să stea mai puțin decât orele de program – îi încurajez să vină chiar și cu jucării sau cărți, obiecte reconfortante. Cel mai mult sunt atentă la starea lor emoțională – încerc să îi ajut și să le înțeleg și ghidez trăirile și stările.

Pentru a le câștiga copiilor încrederea, le acord timp. Nu le voi invada spațiul personal, îi las să fie cât mai liberi în a se manifesta vizavi de relația cu mine și, când zic liberi, mă refer la posibilitatea de a fi reci și distanți, chiar puțin implicați în ceea ce privește contactul cu mine, dar voi muta mereu accentul pe construirea de relații de prietenie cu colegii sau pe consolidarea relațiilor deja existente. Copiii din această comunitate pot avea o relație deja solidă de joc și prietenie cu alți copii din grupă, datorită locuirii în proximitate a unora cu ceilalți.

Sprijin și încurajez comunicarea, ajut unde sunt dificultăți și copilul se face greu înțeles. La început, urmărim un scenariu didactic adaptiv, vizând mai mult echilibrarea emoțională a celor mici, smulși oarecum din familia lor, aduși în mediul nou – deci exersăm mai mult reguli de a te proteja de pericole, reguli de a conviețui și reguli de a reuși să manevrezi cărți, jucării și materiale.

Deși toate începuturile au părți dificile, pot spune că la grupa mică, în ciuda provocărilor de toate felurile, a consumului energetic imens al educatoarei, satisfacțiile reușitelor ce se adaugă zilnic, sunt ca niște guri mari de oxigen, iar faptul că

reușești să stabilești niște relații solide cu cei mici este minunat.

Mai departe, voi enumera zece sfaturi pe care le-am extras din propria experiență vizavi de adaptarea celor mici la grădiniță:

1. Încă de la început să fii consecvent, fiecare lucru pe care-l vei prezenta într-o anumită formă, trebuie să se continue pe aceeași linie, fără schimbări bulversante.
2. Copiii funcționează foarte bine pe bază de rutine și pe program zilnic, denumește-le fiecare etapă, explică-le ce facem, cum și de ce.
3. Pune accentul întotdeauna pe trăirile afective echilibrate, în relație cu alții, cu sine sau cu jucăriile, obiectele și mediul educațional.
4. Urmărește, cât poți, fiecare copil, evită clișeele și etichetele, fiecare tipar este unic, e ceva ce trebuie descoperit în timp, niciun copil nu e avantajat dacă îl vom încadra după două-trei interacțiuni într-o anumită tipologie; folosește tipologiile ca aliații tăi în a sesiza și a crea echilibru între nevoile copilului și capacitatea ta de a le soluționa, așa încât să nu dezavantajezi niciun copil al grupei.
5. Toți copiii au nevoie de timp de adaptare, de flexibilitate și de spațiu.
6. Deși există copii mai adaptați emoțional care este posibil să îți sară în brațe din prima zi, să nu îi uiți pe cei care nu vor să se desprindă din brațele mamei, pe cei care stau singuri cu jucăria într-un spațiu pe care-l vor doar al lor.
7. Nu uita că este dificil ca, la trei ani, să fii pus într-o relație de conviețuire măcar cinci ore pe zi cinci zile pe săptămână, cu alți 19 copii, care fiecare are alte nevoi, fiecare poate se grăbește, merge într-o direcție în care s-ar putea intersecta cu tine, dorește aceeași jucărie, are nevoie de aceeași atenție și mai are câteodată și stare de agitație, de la trezitul de dimineață, care acum este obligatoriu, deși somnul era așa de bun.
8. Acordă-le celor mici libertatea de a alege, de a fi ei înșiși, singurele îngrădiri fiind regulile de siguranță, care nu pot fi încălcate pentru a fi toată lumea bine.
9. Pe lângă copii, construiește relații solide cu adulții, ce îi reprezintă, dăruiește-le timp și răbdare, comunică și împărtășește, stagnări, regrese sau progrese, totul trebuie rezolvat prin cooperare.
10. Ca un ultim punct - trebuie să rămâi pozitiv în atitudine și solid în decizii, urmând interesul superior al grupei, fără a știrbi ceva din individualitățile atât de minunate care îi reprezintă pe fiecare din cei mici, cântă, dansează, inventează cântece, euritmii, jocuri de muzică și mișcare și simte-te bine, cât mai bine după prima lună de grădiniță, se poate spune că s-a spart gheața, ai deja parte de o doză considerabilă de încredere, pentru a porni motoarele spre călătoria fascinantă a grupei mici.

Pot spune că ce te așteaptă an de an la grupă este ca un cadou surpriză - nu poți să știi dinainte ce ai primit, descoperi treptat și poți doar să fii bucuros când, despachetând fiecare părticică din darul minunat, realizezi că da, este o binecuvântare să fii la grupă și să ai parte de mulți ochi mici ce te privesc însoțiți de zâmbete largi sau timide, precum și de fețișoare serioase, dar toți, absolut toți fiind parte din aventură - a ta de a crește profesional, a lor de a deveni ființe umane adulte într-o zi, pentru care baza solidă a

acestor primi ani de educație asigură debutul existențial.

Istoria care prinde viață. Experiențe didactice între trecut și prezent

De **Raluca Otilia Năsui**, 18 octombrie 2025

Școala Gimnazială Nr. 8, Borșa (Maramureș)

Istoria este, pentru mulți elevi, o poveste îndepărtată. Nume, date, bătaii, regi și hărți care par desprinse dintr-o lume străină. Dar pentru profesorul pasionat, provocarea cea mai frumoasă este tocmai aceea de a transforma această „lume de ieri” într-o experiență vie, care să stârnească emoție, curiozitate și dorința de a înțelege prezentul.

În ultimii ani, am descoperit că predarea istoriei poate deveni o adevărată aventură intelectuală și emoțională atunci când elevii sunt invitați nu doar să memoreze, ci să trăiască trecutul.

Din manual, pe scenă: istoria ca joc de rol

Când elevii devin „actorii” unei epoci, totul se schimbă. Într-o lecție dedicată domniei lui Mihai Viteazul, am organizat o simulare a unei adunări a boierilor. Unii elevi au fost boieri nemulțumiți, alții susținători ai domnului, iar un grup a reprezentat poporul. Discuțiile au fost aprinse, argumentele - surprinzător de bine documentate.

La final, am observat că elevii nu doar au reținut informațiile istorice, ci au înțeles și de ce anumite decizii politice erau dificile, cum se confruntau interesele și cum se formau alianțele. Astfel de activități dezvoltă empatia, gândirea critică și capacitatea de a privi istoria din multiple perspective (Voinea, 2018).

Hărți care se mișcă și povești care prind culoare

Tehnologia s-a dovedit un aliat de nădejde. Cu ajutorul aplicațiilor interactive - Google Earth, TimelineJS sau chiar Kahoot - elevii pot „călători” în timp și spațiu. Într-o lecție despre Imperiul Roman, am explorat împreună rutele comerciale, am urmărit extinderea granițelor și am descoperit cum Roma antică influențează încă viața modernă.

Aceste instrumente digitale nu doar captează atenția elevilor, ci le oferă și un mod personalizat de a învăța. După cum subliniază Prensky (2001), generațiile actuale învață mai bine atunci când pot interacționa direct cu informația, explorând-o, nu doar ascultând-o.

Emoția din spatele faptelor: istoria ca exercițiu de empatie

Una dintre cele mai emoționante experiențe a fost atunci când am cerut elevilor să scrie o scrisoare imaginară din perspectiva unui copil refugiat în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Răspunsurile au fost impresionante. Copiii au vorbit despre frică,

speranță, pierdere și curaj – trăiri care i-au făcut să vadă istoria nu ca pe o succesiune de evenimente, ci ca pe o poveste umană.

Astfel de activități cultivă empatia și îi ajută pe elevi să facă legătura între trecut și prezent. Într-o lume marcată de conflicte și migrație, istoria devine o lecție de înțelegere și solidaritate.

Profesorul - povestitorul care aprinde scânteia

Un profesor de istorie este, în fond, un povestitor al adevărului. Rolul său nu este doar de a transmite date, ci de a stârni întrebări, de a provoca reflecția și de a arăta elevilor că fiecare generație își scrie propria istorie.

Când elevii încep să întrebe „de ce?” și „ce s-ar fi întâmplat dacă?”, știi că lecția a reușit. Ei devin mici cercetători ai trecutului, iar tu, ca profesor, te transformi dintr-un simplu „transmițător de informații” într-un ghid al cunoașterii (Stoica, 2021).

Concluzie

Predarea istoriei astăzi înseamnă mult mai mult decât memorarea cronologică a evenimentelor. Înseamnă formarea unei conștiințe istorice care îi ajută pe elevi să înțeleagă lumea în care trăiesc. Prin metode interactive, resurse digitale și activități creative, istoria poate deveni un spațiu viu de reflecție, dialog și învățare autentică.

Când un elev îți spune, la finalul orei: „Nu știam că istoria poate fi așa interesantă!”, simți că ai reușit să aprinzi scânteia – iar aceasta este cea mai frumoasă recompensă a profesiei.

Bibliografie

- Ministerul Educației. (2017). Programă școlară pentru disciplina Istorie – clasele V-VIII. București
- Prensky, M. (2001). Digital Natives, Digital Immigrants. On the Horizon, 9(5), 1-6.
- Voinea, M. (2018). Educația civică și valorile democratice în școala românească. București: Editura Polirom.
- Stoica, G. (2021). Istoria ca experiență educativă. Metodologii inovatoare în predarea istoriei. Iași: Editura Lumen.
- Zăgrean, I. (2019). Didactica predării istoriei: Metode și strategii moderne. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.

Educația prin tradiție – exemplu de bună practică

De **Alina Ignătescu**, 23 octombrie 2025

Școala Gimnazială, Merei (Buzău)

Educația modernă se confruntă cu provocări complexe: pierderea interesului elevilor pentru valorile autentice, superficializarea relației școală-familie-comunitate și diminuarea respectului pentru identitatea culturală locală. Aceste fenomene, amplificate

de digitalizare și urbanizare accelerată, pun sub semnul întrebării capacitatea școlii de a funcționa ca spațiu de coeziune comunitară și de formare identitară. În acest context, proiectul educațional „*Veșnicia s-a născut la sat... la Merei*”, aflat la a X-a ediție, reprezintă un exemplu de bună practică în formarea unei culturi educaționale centrate pe tradiție, apartenență și responsabilitate civică. Prin strategii pedagogice inovatoare – educație experiențială, parteneriate comunitare, interdisciplinaritate și integrare a tehnologiei digitale – proiectul demonstrează că valorile tradiționale pot constitui un fundament solid pentru o educație incluzivă și relevantă. Prezentul studiu de caz analizează soluțiile implementate, impactul asupra comunității educaționale și perspectivele de transfer ale acestui model în contexte similare din mediul rural românesc.

La începutul implementării proiectului, echipa educațională a constatat:

- scăderea implicării elevilor în activități culturale și artistice locale;
- lipsa unei legături reale între școală și comunitate;
- interes redus pentru valorile tradiționale și meșteșugurile locale;
- absența resurselor financiare pentru activități extracurriculare ample;
- tendința generațiilor tinere de a se orienta exclusiv către modele urbane și digitale.

Aceste dificultăți au impus regândirea modului în care școala poate redeveni un spațiu de coeziune comunitară, un loc unde tradiția este nu doar evocată, ci trăită

Soluțiile implementate

Pentru depășirea acestor provocări, proiectul „*Veșnicia s-a născut la sat... la Merei*” a propus o serie de soluții pedagogice și organizatorice inovatoare:

1. Educația prin experiență direct – elevii sunt implicați activ în ateliere de creație, concursuri de artă populară, expoziții și activități intergeneraționale.
2. Colaborarea cu familia și comunitatea – părinții și meșteșugarii locali devin parteneri educaționali, contribuind la transmiterea unor deprinderi practice și la valorizarea muncii tradiționale.
3. Voluntariat și solidaritate – prin activitatea „Voluntar pentru colegi”, elevii învață empatia și implicarea socială, redescoperind sensul comunității.
4. Integrarea mediului online – promovarea activităților pe rețelele sociale, platforme educaționale și site-ul școlii a oferit proiectului vizibilitate și atractivitate pentru tineri.
5. Interdisciplinaritate – profesorii de limba română, religie, arte, educație tehnologică și istorie au contribuit la formarea unei perspective integratoare asupra tradiției și culturii locale.
6. Sustenabilitate și adaptare continuă – prin introducerea de secțiuni noi (simpozion, activități de voluntariat, parteneriate interjudețene), proiectul s-a reinventat permanent, evitând rutina și menținând interesul publicului.

Practici și perspective actuale în educație

Proiectul este o dovadă a faptului că valorile tradiționale pot deveni un fundament pentru o educație modernă și incluzivă. Într-o lume dominată de digitalizare și globalizare, activitățile

culturale oferă elevilor un context de învățare autentic, bazat pe identitate și emoție. Prin combinarea metodelor tradiționale cu tehnologia (realizarea de expoziții virtuale, promovarea pe platforme educaționale, realizarea de reviste digitale), proiectul demonstrează că tradiția nu este în opoziție cu progresul, ci o parte din el.

De zece ani, sute de copii din toată țara participă anual la activitățile proiectului, contribuind la crearea unei rețele naționale de tineri ambasadori ai culturii populare. Faptul că toate edițiile s-au realizat prin fonduri proprii, donații și efort voluntar demonstrează angajamentul comunității și forța unei echipe care crede în educație ca act de cultură și de iubire.

În prezent, proiectul este recunoscut la nivel județean și național ca model de bună practică, fiind integrat în numeroase activități metodice și parteneriate educaționale. Experiența acumulată oferă o perspectivă clară asupra viitorului educației: doar prin cooperare, empatie și respect față de identitate putem construi o școală ancorată în realitatea comunității.

„*Veșnicia s-a născut la sat... la Merei*” ilustrează faptul că educația autentică se construiește din rădăcini. Prin implicare, continuitate și creativitate, cadrele didactice pot transforma tradiția într-un mijloc de învățare modern, atractiv și valoros. Proiectul demonstrează că soluțiile reale pentru provocările educației contemporane se află în comunitate – acolo unde elevii pot învăța, simți și trăi împreună sensul cuvântului „acasă”.

Într-o comunitate mică, adesea uitată de lume, unde drumurile prăfuite duc către case modeste și visurile copiilor păreau prea fragile, proiectul „*Veșnicia s-a născut la sat... la Merei*” a devenit o rază de lumină. A adunat oameni, a redat speranțe, a aprins curiozitatea copiilor și mândria părinților.

Elevii care altădată priveau școala ca pe o obligație au început să o simtă ca pe un loc al bucuriei. Au descoperit că o mască populară, o poezie, o ie cusută de buna pot spune povești mai puternice decât orice ecran. Au învățat că pot fi mândri de rădăcinile lor, că satul lor are ceva de spus lumii.

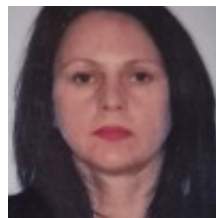
Astăzi, când privim în urmă la acești zece ani, vedem o comunitate care a crescut odată cu proiectul. Copiii au învățat ce înseamnă demnitatea lucrului bine făcut, profesorii au redescoperit puterea educației prin suflet, iar părinții au început să creadă că schimbarea nu vine de sus, ci din fiecare gest de implicare.

„*Veșnicia s-a născut la sat... la Merei*” nu este doar un proiect — este o lecție despre iubire, despre răbdare și despre puterea de a transforma o comunitate modestă într-un loc al speranței. Într-un colț de țară unde viața curge simplu, educația a devenit puntea dintre tradiție și viitor, dintre oameni și visurile lor.

Importanța cunoașterii particularităților de dezvoltare ale copilului de vârstă preșcolară

De **Petrina Cati Panaitiu**, 24 octombrie 2025

Grădinița cu Program Prelungit Nr. 1, Matca (Galați)

Cunoașterea particularităților de dezvoltare ale copilului nu este un scop în sine; educatorul cunoaște copilul atunci când îl educă și educă mai bine cunoscându-l. Educația și activitatea de studiere a copilului reprezintă un proces continuu, necesitățile curente ale activităților derulate în grădiniță impun cerința de a cunoaște personalitatea copilului cât mai bine, pentru a găsi mijloacele și strategiile cele mai eficiente. Cunoașterea echipamentului bio-psihic al copilului, permite modelarea acestuia în conformitate cu scopurile propuse, stimulând-i potențialul și dezvoltarea în ritm propriu. În orice acțiune formativă, punctul de plecare îl constituie cunoașterea copilului; principiul educației centrate pe copil care stă la baza curriculumului nu-și poate dovedi eficiența decât pe baza acestei cunoașteri. Cunoașterea psihopedagogică este procesul organizat și continuu în care, printr-o „acțiune de generalizare și sinteză a unui ansamblu de informații acumulate prin metode și contexte variate, educatorul evidențiază parametrii organizării psihice individuale a celor pe care îi educă” (Glava, A., Glava, C., (2002). Introducere în pedagogia preșcolară. Dacia, Cluj-Napoca, pag. 28).

Dezvoltarea emoțională se referă la capacitatea copiilor de a recunoaște și exprima, de a înțelege și gestiona propriile emoții, precum și pe a celorlalți. În strânsă corelație cu conceptul de sine se dezvoltă imagina de sine, influențând copilul pe întregul proces instructiv-educativ. Conceptul de sine reprezintă autocunoașterea, se regăsește în răspunsurile date la întrebările referitoare la ceea ce știu copiii despre ei înșiși. „Stima de sine reprezintă judecata pe care o are copilul față de propria persoană, față de valoarea sa și se bazează pe capacitatea sa de descriere. În acest sens, stima de sine a copilului preșcolar nu are temeieri reale; de regulă, acceptă judecățile adulților, care oferă feedback pozitiv, și în consecință le poate supraevalua. Concepțiile de sine și stima de sine tind să devină mai realiste în timpul copilăriei mijlocii, pe măsură ce judecățile adulților, dar și ale societății (profesori, colegi) se internalizează” (Pânișoară, I., O., Manolescu M., (2019). Pedagogia învățământului primar și preșcolar, Polirom, Iași, pag. 130). Reținem că atât conceptul de sine cât și dimensiunea evaluativă a imaginii de sine, respectiv stima de sine sunt direct legate de calitatea interacțiunilor cu adultul. Psihologul Daniel Goleman afirmă, că „avem două creiere, două minți și două feluri diferite de inteligență: cea rațională și cea emoțională. Felul cum reușim în viață este determinat de ambele – nu contează doar

IQ-ul, ci și inteligența emoțională. Într-adevăr, intelectul nu poate funcționa la capacitate maximă fără inteligența emoțională. De obicei, complementaritatea dintre sistemul limbic și neocortex, dintre nucleul amigdalian și lobii prefrontali dă seama de faptul că fiecare este partener egal în viața mintală. Atunci când acești parametri interacționează bine, inteligența emoțională iese la suprafață și totodată și capacitatea intelectuală” (Goleman, D., (2018), *Inteligența emoțională*, Curtea Veche Publishing, București, pag. 71).

Dezvoltarea socială a copilului în perioada preșcolarității (între 3-6 ani) prinde contur și are un caracter tot mai pronunțat. Înainte de a frecventa grădinița, copilul relaționează în special cu mama și cu ceilalți membri ai familiei. „Frecventarea grădiniței aduce o mare schimbare: crește numărul de relații, calitatea lor se diversifică, apare necesitatea de a-și adapta comportamentul (a se purta diferit) în cele două medii educaționale distincte, familia și grădinița. Copilului începe să îi facă plăcere să se joace cu alți copii – copilul mic se joacă alături de ceilalți, dar nu împreună cu ei. La 5-6 ani, jocul este elaborat, de lungă durată, cuprinde roluri (de-a familia, de-a magazinul, de-a școala etc.) care exersează comportamente sociale” (Dumitrana, M., (2000), *Copilul, familia și grădinița*, Compania, București, pag. 8). În această perioadă a preșcolarității, copilul asimilează cele mai importante comportamente și abilități sociale, își face primii prieteni, învață să coopereze și să împartă cu ceilalți, apare empatia, unele semne de altruism, precum și o deschidere către înțelegerea unor situații conflictuale, dar și o disponibilitate către înțelegerea celorlalți din jurul lui. Toate aceste achiziții stau la baza transformării copilului într-o persoană sociabilă. Această transformare a copilului nu se realizează decât prin contactul său cu mediul și cu cei din jur. Sub acest aspect mediul preșcolar îi oferă copilului un prim mediu socializator de tip organizațional. Dacă în familie, copilul dobândește noțiuni despre sine, se poate repera ca identitate, ca aparținând unui grup social și cultural, în grădiniță copilul își continuă propria identitate. Aici el se raportează la alți copii de aceeași vârstă, apoi începe să relaționeze, să se compare, să își negocieze regulile în grupul de copii pentru a-și ajusta comportamentele în raport cu ei. Interacțiunile pe care le inițiază, sunt foarte importante pentru copil, din perspectiva construcției sale ca persoană.

Dezvoltarea morală. Studiile realizate arată faptul că vârsta preșcolarității este cea mai propice pentru a începe să se contureze profilul moral al copilului pe fondul căruia ulterior se vor forma convingeri și atitudini. Educația morală a fost și este prezentă în toate sistemele de gândire pedagogică și se află într-o strânsă legătură reciprocă cu celelalte educații.

„O condiție deosebit de importantă în formarea morală a preșcolarului este necesitatea realizării unei strânse legături între reprezentările și sentimentele morale, pe de o parte, și deprinderile și acțiunile pe de altă parte. Este necesar, prin urmare ca tot ce își însușește copilul să fie trecut prin activitatea lui, să fie obiectul prelucrării lui active” (Hancheș, L., Mariș, A., (2002), *Evaluarea între demersul de proiectare și realizare*, Eurostampa, Timișoara, pag. 63). Așa cum reiese din acest citat, pentru ca educația morală să fie eficientă educatoarea nu trebuie să se oprească doar la lămurirea verbală, ci își va construi întreaga activitate antrenând copiii în diferite jocuri cu conținuturi moralizatoare. Întipărirea noțiunilor morale are loc în condițiile în care copilul este pus în situația de a face exerciții morale.

Lămurirea copilului cu privire la ce este bine și ce nu este bine să facă, fără a fi susținută de implicarea directă a acestuia nu lasă urme adânci și durabile. Studiile scot în evidență faptul că fără o informație morală nu se pot forma convingerile, factorul cognitiv desemnat prin reprezentări și noțiuni având un rol foarte important. Instruirea morală constă în formarea reprezentărilor și noțiunilor morale. Grădinița are un rol hotărâtor, în acest caz.

Mediul în care copilul trăiește impune un anumit tip de comportament prin crearea unor cerințe și situații cu care acesta se confruntă, formându-și astfel trăsăturile de caracter. Prin prisma acestui aspect, educatoarea, ținând seama de anumite condiții, particularități de vârstă, interese și nevoi personale, trebuie să creeze situații propice formării trăsăturilor de caracter, elaborând conținuturi adecvate. O condiție esențială pentru dezvoltarea morală a copilului o constituie și limitele impuse de adulți.

Preșcolaritatea, conform stadialității dezvoltării morale introdusă de Kohlberg, aparține nivelului preconvențional. „La această vârstă, respectarea regulii este determinată de tendința de a evita o pedeapsă sau de a obține un beneficiu – heteronimia morală. Copilul mic învață să distingă între permis-nepermis, acceptat-neacceptat în funcție de modul în care sunt asociate comportamentele lui cu răspunsuri de tip sancțiune sau recompensă din partea adultului.” (Bujor, L., (2019). *Structura și dinamica personalității la vârstele timpurii*. În Ion Albușescu, Horațiu Catalano, Liliana Bujor, *Sinteze de pedagogia învățământului preșcolar*. Ghid pentru pregătirea examenelor de titularizare, definitivativ și gradul didactic II, Didactica Publishing House, București, pag. 111). Gândirea morală a preșcolarului se dobândește treptat, ajungând să emită judecăți de valoare, pe baza experiențelor morale ei reușesc să evalueze faptele altora, spre exemplu faptele unor personaje din povești.

Bibliografie

Dumitrana, M., (2000), *Copilul, familia și grădinița*, Compania, București
Gabriela Kelemen,
www.ujmag.ro/economie/altele/didactica-domeniului-om-si-societate/rasfoire/
Glava, A., Glava, C., (2002). *Introducere în pedagogia preșcolară*. Dacia, Cluj-Napoca
Goleman, D., (2018), *Inteligența emoțională*, Curtea Veche Publishing, București
Hancheș, L., Mariș, A., (2002), *Evaluarea între demersul de proiectare și realizare*, Eurostampa, Timișoara
Pânișoară, I., O., Manolescu M., (2019). *Pedagogia învățământului primar și preșcolar*, Polirom, Iași

Profesorul, facilitator al învățării în contextul educației moderne

De **Viorica Stănescu**, 27 octombrie 2025

Colegiul Național Sfântul Sava (București)

În contextul transformărilor profunde pe care le traversează educația contemporană, rolul profesorului nu mai poate fi redus la cel de transmitător de cunoștințe. Abundența informațională, accesul liber la resurse digitale și orientarea spre competențe au impus o regândire a paradigmei tradiționale de predare. În acest nou cadru, profesorul devine facilitator al învățării, un mediator între elev sau student și cunoaștere, un catalizator al dezvoltării intelectuale și personale. Educația se află într-un proces continuu de transformare, determinat de evoluțiile tehnologice, de globalizare și de nevoia de adaptare la o societate bazată pe cunoaștere. În acest context, rolul profesorului se redefineste profund. Dacă, în paradigma tradițională, acesta era perceput ca un transmitător de informație, în prezent el devine un facilitator al învățării, adică un ghid care sprijină formarea competențelor, dezvoltarea gândirii critice și autonomia intelectuală a elevilor.

Rolul de facilitator presupune ca profesorul să creeze situații autentice de învățare, care stimulează gândirea critică, autonomia și reflecția. Accentul se mută de la predarea frontală la învățarea activă și participativă, în care studentul devine protagonist al propriului parcurs educațional. Profesorul nu mai este un „depozit” de informație, ci un designer al experiențelor de învățare, capabil să structureze conținuturile, să selecteze metode adecvate și să utilizeze tehnologia educațională în mod creativ.

De asemenea, profesorul-facilitator manifestă o atitudine reflexivă și empatică, orientată spre nevoile și stilurile de învățare ale studenților. El valorifică diversitatea acestora, promovează colaborarea și oferă feedback constructiv, contribuind la formarea unei comunități bazate pe dialog și încredere. Ființele umane au o dorință naturală de a învăța. Profesorii facilitatori sunt mai deschiși pentru a asculta mai mult elevii, în special în privința sentimentelor lor, mai înclinați să acorde o atenție specială relației lor cu elevii cu privire la conținutul cursului, mai deschiși să accepte feedback-ul, pozitiv și negativ și să-l folosească într-o perspectivă constructivă. Cursanții trebuie încurajați să-și asume responsabilitatea pentru învățarea lor proprie, sunt încurajați să ia în considerare faptul că evaluarea valoroasă pentru învățare și că trebuie să se concentreze asupra factorilor care contribuie la rezolvarea unor probleme semnificative sau obținerea unor rezultate semnificative.

Rolul facilitatorului presupune și o deschidere permanentă spre învățare continuă. Profesorul însuși devine un model de învățare autonomă, actualizându-și constant cunoștințele, explorând noi

tehnologii și adaptând strategiile didactice la cerințele societății bazate pe cunoaștere. Prin urmare, profesorul ca facilitator al învățării își depășește funcția tradițională de evaluator și furnizor de conținut, devenind un mentor și partener intelectual. El ghidează elevii/ studenții în procesul de formare a competențelor profesionale, etice și sociale, contribuind astfel la dezvoltarea unei gândiri critice și la consolidarea unei atitudini responsabile față de cunoaștere.

De aceea, profesorul de astăzi trebuie să îmbine expertiza științifică cu abilitățile pedagogice și relaționale, asumându-și rolul de facilitator al învățării ca pe o misiune complexă, menită să inspire, să provoace și să formeze generații capabile să gândească independent și să acționeze creativ într-o lume în permanentă schimbare.

În modelul tradițional de învățământ, profesorul era centrul procesului educațional, iar studentul ocupa o poziție pasivă, receptivă. Învățarea se baza pe memorarea informațiilor și pe reproducerea acestora în contexte prestabilite. În schimb, paradigma actuală promovează învățarea activă și centrată pe student, în care profesorul devine un mediator între cunoaștere și experiența de viață a cursanților.

Profesorul-facilitator nu mai impune conținutul, ci creează contexte de explorare și reflecție, încurajând elevii să descopere singuri conceptele esențiale. El nu oferă doar răspunsuri, ci mai ales întrebări, care provoacă gândirea critică și autonomia cognitivă.

Pentru a-și îndeplini eficient rolul, profesorul trebuie să dețină un set complex de competențe:

- Competențe academice specifice disciplinei școlare predate și transversale (învățarea pe tot parcursul vieții, gândirea complexă și critică, comunicarea, colaborarea);
- Competențe pedagogice (capacitatea de a planifica și organiza activități de învățare semnificative, adaptate diversității studenților);
- Competențe comunicative (abilitatea de a asculta activ, de a încuraja dialogul și de a oferi feedback constructiv);
- Competențe digitale (utilizarea resurselor tehnologice moderne (platforme online, aplicații interactive, medii colaborative));
- Competențe de evaluare și feedback (evaluarea progresului elevilor și oferirea de feedback constructiv, evaluări relevante, îndrumare individualizată pentru îmbunătățirea performanței);
- Competențe de adaptabilitate și inovare (profesorul trebuie să fie deschis la inovație și să-și adapteze strategiile de predare și abordările didactice la nevoile și interesele elevilor);
- Competențe interculturale și de diversitate (profesorul trebuie să cunoască nevoile, experiențele și diversitatea culturală a elevilor săi, să dezvolte o atitudine deschisă, respect față de diferențe și abilități de a lucra cu elevi provenind din medii culturale sau socioeconomice variate);
- Competențe reflexive – disponibilitatea de a evalua constant propria practică didactică și de a o adapta la nevoile studenților.

Profesorul-facilitator îmbină astfel expertiza științifică cu inteligența emoțională, reușind să creeze un climat educațional bazat pe încredere, respect și cooperare.

Strategii și metode de facilitare a învățării

Facilitarea învățării presupune utilizarea unor metode moderne și interactive:

- învățarea bazată pe rezolvarea de probleme, care dezvoltă gândirea critică și capacitatea de rezolvare a situațiilor complexe;
- învățarea prin proiecte, care stimulează autonomia și colaborarea;
- dezbaterile și studiile de caz, care promovează argumentarea logică și comunicarea academică;
- evaluarea formativă, care înlocuiește accentul pus pe note cu accentul pe progres și reflecție personală.

Prin aplicarea acestor metode, profesorul devine un arhitect al experiențelor educaționale, un ghid care stimulează curiozitatea și inițiativa.

Profesorul ca facilitator al învățării reprezintă un model pedagogic adaptat cerințelor lumii moderne, în care cunoașterea nu mai este transmisă vertical, ci construită prin colaborare și reflecție. În mediul educațional, acest rol presupune nu doar competență profesională, ci și flexibilitate, empatie și deschidere către inovație.

Profesorul-facilitator inspiră și motivează, transformând sala de curs într-un spațiu al dialogului și al gândirii libere. El pregătește studenți capabili să învețe pe tot parcursul vieții, să gândească critic și să contribuie activ la dezvoltarea societății.

Bibliografie

1. Cerghit, I. (2006). Metode de învățământ. București: Editura Didactică și Pedagogică.
 2. Cristea, S. (2016). Dicționar de pedagogie. București: Editura Didactică și Pedagogică.
 3. Schön, D. A. (1983). The Reflective Practitioner: How Professionals Think in Action. New York: Basic Books.
 4. Knowles, M. S. (1984). The Adult Learner: A Neglected Species. Houston: Gulf Publishing.
 5. Kolb, D. A. (2015). Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development. New Jersey: Pearson Education.
-

iTeach: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Editor: Institutul pentru Educație

Pagina Revistei: www.iteach.ro/experiencedidactice